

2026

Ökçün YMM
www.okcunymm.com

DÖVİZ DÖNÜŞÜM DESTEĞİ

Konu: TCMB Yurt Dışı Kaynaklı Dövizlerin Türk Lirasına Dönüşüm Desteği Uygulama Sirküleri

TCMB Yurt Dışı Kaynaklı Dövizlerin Türk Lirasına Dönüşüm Desteği 1 Ekim 2026 Tarihli Uygulama Talimatı

1. MEVZUAT DEĞİŞİKLİĞİNİN ÖZETİ

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Hazine ve Kurumsal Operasyonlar Genel Müdürlüğü'nün 1 Ekim 2026 tarihli Uygulama Talimatı ile yurt dışı kaynaklı dövizlerin Türk lirasına dönüşüm desteğinin şartları, firma limitleri, belge düzeni ve yaptırımları yeniden düzenlenmiştir. 26 Ocak 2023 tarihli Uygulama Talimatı yürürlükten kaldırılmış; önceki işlemler için geçici maddelerdeki özel hükümler korunmuştur.

Yeni uygulamada döviz almama taahhüdü yerine, her destek başvurusunda kontrol edilen %10 döviz pozisyonu oranı koşulu getirilmiştir. Destekten yararlanma ayrıca firma satış limiti, azami destek tutarı, dövizin kaynağı ve belgelendirme şartlarına bağlıdır. %10 oranı genel bir döviz satın alma yasağı değildir. Önceki dönemde verilmiş döviz almama taahhütlerine ilişkin geçiş hükümleri saklıdır.

Yürürlük ve geçiş hükümleri

Yeni Talimat 1 Ekim 2026 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu tarihten sonraki işlemler, aşağıdaki geçiş hükümleri saklı kalmak üzere yeni esaslara tabidir.

Önceki döviz almama taahhütleri: Yürürlükten önce verilmiş taahhütlerin yerine getirilmemesinde mülga Talimat uygulanır (Geçici Madde 1).

Önceki peşin ihracat bedelleri: 1 Ekim 2026'dan önce TCMB'ye satılan peşin bedellere ilişkin destek işlemlerinde, ödeme daha sonra yapılacak olsa da mülga Talimat uygulanır (Geçici Madde 2).

Önceki usulsüzlük tespitleri: Yürürlükten önce mülga Talimat kapsamında usulsüz destek veya gerçeğe aykırı beyan tespiti yapılan firmaların talepleri, mülga Talimat uyarınca hesaplanan tutarın ödenmesinden itibaren bir yıl sonra kabul edilir. Bu firmalar hakkında yürürlükten sonra yapılacak tespitlerde, önceki tespitler yeni Talimatın ilk/sonraki tespit ayrımında dikkate alınmaz; yeni dönemin ilk tespiti ilk tespit sayılır (Geçici Madde 3/1-2).

Geçici Madde 3/3 kapsamındaki tutar istisnası: Bu geçiş kapsamındaki firmaların, Madde 8/1 kapsamındaki tespitler dahilinde yararlandığı toplam destek 100.000 TL'yi aşmıyorsa, aynı fıkra göre hesaplanan tutarın bankaya ödenmesi şartıyla Madde 8/2'deki süreler uygulanmaz.

1.1. Yeni Sistemin Temel Esasları

Uygulama alanı

1 Ekim 2026 tarihinden itibaren temel esas

Döviz alımı ve destek	Döviz almama taahhüdü yerine her başvuruda %10 oran şartı kontrol edilir. Geçiş hükümleri saklıdır.
Denetim	İşlem öncesi kontroller yanında banka ve TCMB incelemeleri ile yaptırım hükümleri uygulanır.
Destek tavanı	Takvim yılı başına 100 milyon TL; 2026 son çeyreğinde 25 milyon TL.
Firma satış limiti	TCMB tarafından firma kârlılığı ve 12 aylık işgücü maliyetine göre hesaplanır.
Aracılı ihracat	DTSS, SDTS ve diğer aracı ihracatçılar üzerinden, gerekli belgelerle tedarikçi/imalatçı adına işlem yapılabilir.

2. BAŞLANGIÇ HÜKÜMLERİ VE TEMEL TANIMLAR (MADDE 1- 3)

Uygulama Talimatının Birinci Bölümünde, uygulamanın amacı, hukuki dayanağı ve kilit kavramların tanımları yer almaktadır. Doğru bir uygulama gerçekleştirebilmek için bu tanımların hukuki çerçevesinin netleştirilmesi gerekmektedir.

2.1. Temel Tanımlar ve Hukuki Kapsam

• **Firmalar (Yararlanıcılar):** Bankalar ve TCMB'ce belirlenen diğer mali kuruluşlar hariç olmak üzere, Türkiye'de kanuni yerleşim yeri bulunan tüzel kişiliği haiz tüm firmalardır. Şahıs işletmeleri ve gerçek kişi tacirler tüzel kişiliğe sahip olmadıkları için kapsam dışındadır.

• **Yurt Dışı Kaynaklı Döviz:** Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Kararın 2/j maddesinde tanımlanan tüm kıymetli madenlerin (altın, gümüş, platin vb.) ihracından kaynaklananlar HARIÇ olmak üzere;

1) Döviz cinsi mal ihracatı gelirlerini,

2) Yabancılarla yurt içinde sunulan hizmetler dâhil, yurt dışında yerleşiklerden elde edilen döviz kazandırıcı hizmet gelirlerini

3) Serbest bölgede faaliyet gösteren firmaların yalnızca yurt dışına yaptıkları satışlardan elde ettikleri döviz gelirlerini ifade eder.

• **Aracı İhracatçı:** Aracılı ihracat sözleşmesi kapsamında ihracat faaliyeti gerçekleştiren Dış Ticaret Sermaye Şirketleri (DTSS), Sektörel Dış Ticaret Şirketleri (SDTŞ) ve diğer aracı ihracatçıları kapsar.

• **Dönüşüm Kuru:** Firmaların yurt dışı kaynaklı dövizlerinin Türk lirasına çevrildiği gün TCMB tarafından saat 11.00'de ilan edilen döviz alış kurudur.

• **Firma Kontrolü:** Sermaye ve yönetim ilişkileri çerçevesinde doğrudan veya dolaylı olarak, bir firmada asgari %50 hisseye, asgari %50 oy hakkına, yönetim kurulu üyelerinin asgari %50'sini seçme hakkına veya yönetim kurulu üyelerinin asgari %50'sine sahip olma halidir.

• **Limit Kullanım Dönemi:** Her bir takvim yılını (1 Ocak- 31 Aralık) ifade eder. Kullanılmayan limitler bir sonraki yıla devredilemez.

Tanımdaki döviz kazandırıcı hizmet gelirleri bakımından, dövizlerin yurda getirilmiş olması gerekir. Kapsam ve belgelendirme, Talimatın ilgili işlem türüne ait hükümleriyle birlikte değerlendirilir.

3. DÖVİZ DÖNÜŞÜM DESTEĞİNİN İŞLEYİŞİ VE ŞARTLARI (MADDE 4- 5)

3.1. İşleme Esas Döviz Cinsleri ve Dönüştürme Esasları (Madde 4)

Aracı bankalar tarafından TCMB'ye satışı yapılabilecek temel döviz cinsleri **ABD doları (USD), Euro (EUR) ve İngiliz Sterlini (GBP)** olarak belirlenmiştir.

TCMB tarafından alım satımına konu edilen diğer konvertibl döviz cinsleri (JPY, CHF, CAD vb.) üzerinden gerçekleştirilen işlemlerde, ilgili tutarlar aracı banka tarafından önce bu üç temel döviz cinsinden birine dönüştürülür ve ardından TCMB'ye satışı gerçekleştirilir.

3.2. Destek Oranı ve Ödeme Mekanizması (Madde 5/1-3)

Güncel döviz dönüşüm desteği oranı **%3** olarak uygulanmaktadır (31 Ocak 2027 tarihine kadar geçerli geçici oran). Destek tutarı, İhracat Bedeli Kabul Belgesi (İBKB) veya Döviz Alım Belgesinin (DAB) toplam tutarı üzerinden değil, **TCMB'ye fiilen satışı yapılan döviz tutarının saat 11.00 dönüşüm kuru üzerinden hesaplanan Türk Lirası karşılığı** esas alınarak hesaplanır.

Destek kapsamı (Madde 5/1-a): Mal ihracatı yönünden İhracat Genelgesi kapsamında TCMB'ye satmakla yükümlü olunan ihracat bedeli dövizleri; hizmet gelirlerinde Görünmeyen İşlemler Genelgesinin 5. maddesi kapsamındaki bedeller ve serbest bölge firmalarının yalnızca yurt dışına satış gelirleri esas alınır. Satış sırasında Talep Formu ve Döviz Pozisyonu Bildirim Formu ibraz edilir. TCMB'ye yapılan her döviz satışı kendiliğinden destek hakkı doğurmaz. Peşin ihracatın özel başvuru ve ödeme usulü ayrıca uygulanır.

DESTEK TUTARI VE KOMİSYON HESAPLAMA ÖRNEĞİ

Örnek hesaplama (kur varsayımsaldır):

İBKB / İhracat Bedeli Tutarı:	200.000 USD
Mükellefin Fiilen TCMB Satışı Yapılan Tutar	100.000 USD
İşlem Günü 11.00 İtibariyle TCMB Döviz Alış Kuru	44,25 TL
Satışı Yapılan Döviz Tutarının TL Karşılığı	4.425.000 TL
Döviz Dönüşüm Desteği (%3)	132.750 TL
Aracı Banka Alabileceği Azami Komisyon Tutarı (%1)	1.327,50 TL

Önemli: TCMB'ye aktarılan dövizler dönüşüm kuru üzerinden satın alınır ve satışı yapılan dövizler HİÇBİR SURETTE İADE EDİLMEZ. Sonradan destek şartlarının sağlanamaması satışı geri çevirmez.

İadenin sebebine göre Madde 8 veya Madde 10 hükümleri uygulanır.

3.3. %10 Döviz Pozisyonu Oranı Sınırı ve Hesaplama Detayları (Madde 5/4 ve Ek-C)

Döviz dönüşüm desteğinden yararlanabilmenin ilk ve en kritik ön şartı, firmanın **Döviz Pozisyon Oranının %10'u aşmamasıdır**. Döviz Pozisyon Bildirim Formu (Ek-C), SMMM veya YMM tarafından hazırlanıp onaylandıktan sonra firma yetkililerince imzalanarak aracı bankaya sunulur.

DÖVİZ POZİSYONU ORANI FORMÜLÜ							
Döviz Pozisyonu Oranı	=	Hazır Döviz Varlıkları Toplamı	/	En büyük>	Yıllık Net Satış Hasılatı	;	Aktif Toplamı
		Kasa					
		Alınan Çekler					
		Bankalar					
		Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri					
		Diğer Hazır Değerler					
		Menkul Kıymetler					
		Ticari Alacaklar					
		Yurt İçi Alacaklar					
		Yurt Dışı Alacaklar					
		Ortak, İştirak ve Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar					
		Diğer Alacaklar					
		Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri					
		Gelir Tahakkukları					

Formülde Yer Alan Kalemlerin İçeriği ve Uygulama Esasları:

A — Hazır Döviz Varlıkları Toplamı: Düzenleme tarihindeki döviz ve altın varlıklarının toplamıdır: [1.1 Kasa + 1.2 Alınan Çekler + 1.3 Bankalar (Yurt İçi + Yurt Dışı Mevduat) - 1.4 Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri + 1.5 Diğer Hazır Değerler + 1.6 Menkul Kıymetler + 1.8 Ortak, İştirak ve Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar]

***Dikkat:** Ek-C formunda 1.7 Ticari Alacaklar (1.7.1 ve 1.7.2 dahil), 1.9 Diğer Alacaklar, 1.10 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri ve 1.11 Gelir Tahakkukları kalemleri taralı olup Hazır Döviz Varlıkları Toplamına dahil EDİLMEZ ve doldurulmaz.

B — Net Satış Hasılatı (TL): Gelir İdaresi Başkanlığına (GİB) verilen en güncel yıllık kurumlar/gelir vergisi beyannamesinde yer alan yıllık net satış hasılatı toplamıdır.

C — Aktif Toplamı (TL): Gelir İdaresi Başkanlığına verilen aynı en güncel beyannamede yer alan yıl sonu bilanço aktif toplamıdır (TL ve YP tüm varlıkların toplamı).

Kur Değerleme Esası (Kritik Nokta): Ek-C formunda yer alan döviz varlıklarının TL karşılığı yazılırken İŞLEM GÜNÜNÜN KURU KULLANILMAZ. Döviz varlıkları için içinde bulunulan yılın İLK İŞ GÜNÜ ilan edilen TCMB

döviz alış kurları; altın için Borsa İstanbul'un ilk iş günü ilan ettiği altın fiyatları esas alınır.

Döviz Borçlarının Durumu: Ek-C'nin taralı pasif alanları oran hesabında kullanılmaz ve doldurulmaz. Genel bir "döviz varlığı eksi döviz borcu" netleştirmesi yapılmaz. Hazır döviz varlıkları, Ek-C'de sayılan aktif kalemler ve verilen çekler ile ödeme emirlerinin çıkarılması suretiyle hesaplanır.

Formun Geçerlilik Süresi: Döviz Pozisyonu Bildirim Formu düzenleme tarihinden itibaren 15 GÜN süreyle geçerlidir. Bu süre içinde aynı formla birden fazla işlem yapılabilir. Ancak aracı banka her başvuruda şartların korunduğunu kontrol etmekle yükümlüdür.

Endeksli Kıymetler: Döviz veya altına endeksli varlık ve yükümlülükler, döviz veya altın varlık ve yükümlülükleri sayılır. Oran hesabında yalnızca Ek-C'de öngörülen kalemler kullanılır.

Formun Doldurulması: Verilen çekler ve ödeme emirleri forma pozitif değer olarak yazılır; hazır döviz varlıkları ve oran hesabında çıkarılır. Oran hesabında kullanılmayan taralı alanlar doldurulmaz. Formun satır ve sütunları silinmez; tutarlar boşluk bırakılmadan sayı olarak yazılır.

İmza ve Nüsha: Form ıslak veya elektronik imzalı sunulur. Birden fazla bankaya ibraz edilecekse ihtiyaç kadar nüsha hazırlanıp imzalanır. Meslek mensubu tarafından hazırlanan formdaki bilgiler firma yetkililerince teyit edilerek imzalanır.

Meslek Mensubunun Tespiti: Ek-C'de SMMM/YMM, fiziki döviz ve altını düzenleme tarihinde saydığını, kaydi bakiyeleri hesap ekstresi, senet ve sözleşme gibi belgeler üzerinden tespit ettiğini beyan eder. Formun doldurulmasında www.tcmbveri.gov.tr adresindeki Sistemik Risk Veri Takip Sistemi Açıklama Formu dikkate alınır.

3.4. Yıllık Azami Destek Tavanı (100 Milyon TL Sınırı) (Madde 5/5)

Bir firmanın bir limit kullanım dönemi (takvim yılı) içerisinde yararlanabileceği **azami döviz dönüşüm desteği tutarı 100.000.000 TL (Yüz Milyon Türk lirası)** ile sınırlandırılmıştır. Bu tutar firmanın satabileceği döviz tutarı değil, alabileceği doğrudan nakdi destek tutarının tavanıdır. %3 destek oranı dikkate alındığında, 100 Milyon TL desteğin tamamını alabilmek için firmanın yaklaşık 3,33 Milyar TL tutarında döviz TCMB'ye satması gerekir.

3.5. Aracılı İhracatta Tedarikçi ve İmalatçı Desteği Esasları (Madde 5/6-7 ve Ek-E)

Yeni düzenleme ile aracılı ihracatın kapsamı genişletilmiş; Dış Ticaret Sermaye Şirketleri (DTSS), Sektörel Dış Ticaret Şirketleri (SDTŞ) ve diğer tüm aracılı ihracatçılar kapsama alınmıştır. Aracılı ihracatçı tarafından yurda getirilen peşin olmayan ihracat bedeli dövizlerin, ürünü tedarik eden/imal eden firma adına satılması imkânı getirilmiştir.

Tedarikçi/İmalatçı Adına Döviz Satışı İçin Aracı Bankaya İbraz Edilecek Belgeler:

- Ek-E Beyannamesi: Aracılı ihracatçı ve tedarikçi/imalatçı tarafından müştereken imzalanmış 'Aracılı İhracat Kapsamında Döviz Dönüşüm Desteğinin Tedarikçiye/İmalatçıya Ödenmesine İlişkin Beyanname'.
- Aracılı İhracat Sözleşmesi: Taraflar arasında akdedilmiş yürürlükteki sözleşme.
- Gümrük Beyannamesi: Tedarikçi veya imalatçı firmanın unvanının açıkça kayıtlı olduğu kapatılmış gümrük beyannameleri.
- İhraç Kayıtlı Mal Faturaları: Söz konusu gümrük beyannameleri kapsamındaki imalata/tedariğe ilişkin düzenlenen ihraç kayıtlı mal faturaları.

Bu belgelerin ibrazı halinde, döviz satışı doğrudan tedarikçi/imalatçı tarafından yapılmış kabul edilir ve döviz dönüşüm desteği aracılı banka tarafından **DOĞRUDAN TEDARİKÇİ/İMALATÇI FİRMANIN HESABINA** aktarılır. Aracılı ihracatta peşin ihracat bedelleri için tedarikçi adına destek alınamaz.

Doğrudan tedarikçi hesabına gelen bedeller (Madde 5/7): İhracat Genelgesine uygun olarak tedarikçi/imalatçı hesabına gelen peşin olmayan ihracat bedellerinin satışında da Ek-E, aracılı ihracat sözleşmesi, ilgili GB'ler ve ihraç kayıtlı faturalar bankaya ibraz edilir.

Limit ve Ek-C tedarikçi/imalatçı adına işler (Madde 5/6 ve 10/3): Döviz satışı tedarikçi/imalatçı tarafından yapılmış sayıldığından, Döviz Pozisyonu Bildirim Formu (Ek-C) ve %10 oran şartı, firma satış limiti ile yıllık azami destek tutarı aracılı ihracatçının değil tedarikçi/imalatçı firmanın adına uygulanır. Ek-A bildiriminde "İhracatçı Firma VKN" alanına tedarikçi/imalatçının, "DTSS VKN" alanına aracılı ihracatçının vergi kimlik numarası yazılır.

Ek-E kapsamındaki ödeme ayrımı: Aracı ihracatçı üzerinden yapılan işlemde satılan dövizin TL karşılığı aracı ihracatçıya, destek alacağının temlik çerçevesinde destek ise doğrudan tedarikçi/imalatçıya ödenir. Desteğin doğrudan tedarikçi/imalatçı tarafından hak edildiği hallerde, Ek-E'deki ilgili temlik ve ödeme ifadesine yer verilmez. GB-fatura eşleşmeleri doğru olmalı ve listelenen faturalar başka destek işlemlerinde kullanılmamış olmalıdır.

3.6. Özel İhracat ve İşlem Türlerinde Uygulama Esasları (Madde 5/8-13)

- Peşin İhracat Bedelleri (Madde 5/1-b ve 5/2): Peşin ihracat bedelinin TCMB'ye satışı sırasında, gümrük beyannamesi bilgisi bildirilmeden önce Talep Formu (Ek-B) ile destek talep edilir. Döviz satışını takip eden altı ay içinde, en az TCMB'ye satılan döviz tutarında ve ödeme şekli "Peşin Ödeme" olan gümrük beyannamesi bilgisi ile geçerli Döviz Pozisyonu Bildirim Formu bankaya bildirilmelidir. Satılan dövizin TL karşılığı satış günü aracı bankaya aktarılır; destek ise bu belgelerin ibrazı sonrasında ödenir. Firma satış limiti kontrolü ve limitten düşüm döviz satışı sırasında yapılır (Madde 6/9).

- Mal İhracatında İBKB Şartı (Madde 5/9-a): Yalnızca "Bedel getirme ve/veya ihbar süresi içerisinde düzenlenmiştir.", "İhtarname süresi içerisinde düzenlenmiştir." veya "Ek süre içerisinde düzenlenmiştir." açıklamalarından biri bulunan İBKB'ye bağlanan dövizler destek kapsamında değerlendirilir.

- Efektif Getirilen Dövizler (Madde 5/8): Yurt dışından efektif getirilen hizmet ihracatı ve peşin mal ihracatı bedellerine destek verilmez. Peşin olmayan mal ihracatı bedellerinde Nakit Beyan Formu (NBF) düzenlenmesi, NBF'de ilgili gümrük beyannamesi bilgilerinin yer alması ve satışın yalnızca gümrük beyannamesinin 28. hanesindeki banka aracılığıyla yapılması gerekir.

- Döviz Kazandırıcı Hizmet Gelirleri (Madde 5/9-b ve 5/11): Dövizlerin kesin fatura tarihinden itibaren 180 gün içinde TCMB'ye satılması gerekir. Hizmetlere aracılık eden firmalar yalnızca kendi aracılık hizmetlerinden hak ettikleri dövizleri satarak destekten yararlanabilir. Aracılık hizmetinin tutarı; hizmeti yurt dışı yerleşığe sunan firmadan alınacak muvafakatname ve aracının yurt dışı yerleşığe kestiği fatura ile yurt içindeki hizmet sunucusunun aracıya kestiği fatura arasındaki fark dikkate alınarak belirlenir.

- Serbest Bölge Satışları (Madde 5/9-c): Serbest bölgede faaliyet gösteren firmaların yalnızca yurt dışına satış gelirleri kapsamdadır. Dövizler, Serbest Bölge İşlem Formuna göre yurt dışına gönderilmek üzere serbest bölgeden çıkış yapıldığının ilgili idarece onaylandığı tarihten itibaren 180 gün içinde TCMB'ye satılmalıdır. Yurt içine satışlar bu kapsamda değildir.

- ETGB Kapsamındaki İhracat (Madde 5/10 ve Ek-D): ETGB'nin aslına ek olarak, üç ay boyunca tek bir banka aracılığıyla ETGB'li işlem gerçekleştirileceğine ilişkin Ek-D Beyannamesi alınır. İşlemleri yapan aracı banka bu süre içinde diğer aracı bankalardan işlem yapmadığına dair en az bir defa teyit alır.

- Dahilde İşleme Rejimi (Madde 5/12): Destek hesabına esas döviz satış tutarı, ihracat bedelinden bedelsiz ithalat tutarı düşülerek belirlenir. Bedelsiz ithalat ihracat bedeline eşit veya daha fazla ise destek ödenmez. Bedelsiz ithalat tutarını da kapsayacak şekilde TCMB'ye döviz satışı yapan firmalar hakkında Madde 8/1 ve 8/2 hükümleri uygulanır. Bankalar bedelsiz ithalatı gümrük beyannameleri ve dayanak belgeler üzerinden kontrol eder.

- Reeskont Kredisi ve Finansmanı (Madde 5/13): İhracat ve Döviz Kazandırıcı Hizmetler Reeskont Kredisi Uygulama Talimatı ile İhracat ve Döviz Kazandırıcı Hizmetler Reeskont Finansmanı Uygulama Talimatının Ek-4 üncü maddelerine göre kredi kullanan firmalara kredi vadesi boyunca destek sağlanmaz. Bu hüküm bütün reeskont kredilerini kendiliğinden kapsayan bir yasak olarak yorumlanmamalı; kredinin ilgili Ek-4 kapsamında olup olmadığı bankadan teyit edilmelidir.

- Belge İbrazi (Madde 5/9): Mal ihracatında gümrük beyannamesi, hizmet gelirlerinde fatura, serbest bölgeden yurt dışına satışlarda Serbest Bölge Müdürlüğünce onaylı işlem formu bankaya ibraz edilmedikçe destekten yararlanılamaz. Bankaca kontrol edilen belge bilgileri elektronik ortamda saklanır. Peşin ihracatta Madde 5/1-b ve 5/2'deki özel zamanlama uygulanır.

4. FİRMA SATIŞ LİMİTLERİ VE HESAPLAMA ESASLARI (MADDE 6)

Firma Satış Limiti, firmaların bir limit kullanım dönemi (takvim yılı) içerisinde bu Uygulama Talimatı kapsamında TCMB'ye satabilecekleri toplam döviz tutarının Türk Lirası karşılığı üst sınırıdır. Bir yılda kullanılmayan firma satış limiti ertesi yıla devretmez.

4.1. Firma Satış Limitinin Hesaplama Formülü

Firma Satış Limiti, firmanın ürettiği katma değer esas alınarak TCMB tarafından merkezi olarak hesaplanır:

FİRMA SATIŞ LİMİTİ FORMÜLÜ				
Firma Satış Limiti	=	Beyan Edilen Yıllık Faaliyet Karı	+	12 Aylık İşgücü Maliyeti

• **Firma Kârlılığı:** Firma kârlılığının belirlenmesinde firmalarca Gelir İdaresi Başkanlığına beyan edilen faaliyet kârı tutarı esas alınır.

• **İşgücü Maliyeti:** Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına ibraz edilen, sigorta primi hesaplamalarına esas maaş/ücret ödemeleri ile çalışanlar adına ödenen sosyal güvenlik primi tutarları toplamıdır.

• **Zarar Eden Firmalar:** Firmanın ilgili dönemde zarar etmesi veya faaliyet kârının bulunmaması halinde, katma değer tutarı ve satış limiti YALNIZCA 12 AYLIK İŞGÜCÜ MALİYETİ üzerinden hesaplanır.

• **Limit Güncelleme Dönemleri:** TCMB tarafından yılda iki kez, esas olarak OCAK ve TEMMUZ aylarında güncellenir. Verilerin temin durumuna göre kesinleşir.

• **e-YMM Tam Tasdik Raporu ile Tevsik (Madde 6/5):** Faaliyet kârı verisi bulunmayan veya verisi limit hesabına esas alınmasını engelleyecek olağandışı özellikler gösteren firmaların limiti yalnızca işgücü maliyeti üzerinden hesaplanır. İçinde bulunulan limit kullanım dönemindeki hesaplamada kullanılan yıla ait mali verileri içeren e-YMM tam tasdik raporuyla faaliyet kârının aracı bankaya tevsiki halinde, raporda tespit edilen faaliyet kârı TCMB tarafından limit hesabına dahil edilir.

• **Limit Düşüşlerinde İade İstenmez (Madde 6/6):** Limit güncellemesi sonucunda yeni limit satılan dövizin altında kalırsa firmadan destek iadesi istenmez. Limit artarsa ilave kullanılabilir alan oluşur.

• **Kullanılabilir Limit Kalmaması (Madde 6/7):** Limitin tamamen kullanılması veya güncelleme sonucunda kullanılabilir limit oluşmaması halinde, firma izleyen limit kullanım döneminin başlangıcına kadar destekten yararlanamaz. Madde 6/6 kapsamındaki yukarı yönlü güncellemede kullanılabilir limit oluşmasına ilişkin hüküm saklıdır.

• **Kontrol ve Kur (Madde 6/8):** Limit ve kullanım kontrolleri TCMB tarafından yapılır. Her satışta dövizin dönüşüm kuru üzerinden hesaplanan TL karşılığı dikkate alınır.

• **Limitlerin Geri Eklenmemesi (Madde 6/10):** Döviz satışından sonra herhangi bir nedenle destek alınamaması veya alınan desteğin iadesi halinde, bu işlem nedeniyle firma satış limitinden ya da azami destek tutarından düşülmüş tutarlar yeniden ilgili limite eklenmez. Özellikle peşin ihracatta belge veya diğer şartlar sonradan sağlanmasa da satış sırasında tüketilen limit geri kazanılmaz.

• **Yararlanıcı Bazında Takip (Madde 10/3):** Firma satış limiti ve azami destek tutarı Ek-A'daki "İhracatçı Firma VKN" üzerinden takip edilir. Bu alana Ek-C adına düzenlenen ve destekten yararlanacak firmanın VKN'si; "DTŞŞ VKN" alanına aracı ihracatçının, "Ana Ortak VKN" alanına varsa ana ortağın/ortakların VKN'si yazılır. Firma adı yararlanıcının unvanıdır. Limitler banka bazında ayrı ayrı doğmaz.

4.2. 2026 Yılı Son Çeyrek (1 Ekim – 31 Aralık 2026) Kıst Dönem Uygulaması (Geçici Madde 4)

1 Ekim 2026 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren yeni sistemde, 2026 yılının son 3 aylık dönemi için özel bir **0,25 katsayılı kıst dönem uygulaması** getirilmiştir:

1 Ekim- 31 Aralık 2026 Kıst Dönem Hesaplama Örneği;

2026 Son Çeyrek (01.10.2026- 31.12.2026) Limit Kuralları:

1. Dönemsel Azami Destek Tavanı: Yıllık 100 Milyon TL olan azami destek tavanı 0,25 ile çarpılarak 25.000.000 TL olarak uygulanır.

2. Dönemsel Firma Satış Limiti: Firmanın yıllık hesaplanan satış limiti 0,25 ile çarpılır.

3. Önceki İşlemler Kıst Dönem Limitinden Düşülmez: Firmaların 1 Ekim 2026 tarihi öncesinde satmış oldukları dövizler veya yararlandıkları destekler, bu son çeyrek limitlerinden DÜŞÜLMEZ.

Örnek Kıyaslama:

Yıllık Firma Satış Limiti	200.000.000 TL
2026 son çeyrek satış limiti (200.000.000 × 0,25)	50.000.000 TL
Bu tutarın tamamı satılırsa alınabilecek destek (50.000.000 TL × %3)	1.500.000 TL
Dönemsel tavan (hesaplanan destek bu tutarın altındadır)	25 Milyon TL

5. ARACI BANKALARIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ VE İNCELEME ESASLARI (MADDE 7 ve 9)

Aracı bankalar, döviz dönüşüm desteği işlemlerinin Talimata uygunluğunu kontrol eder. TCMB'nin ayrıca inceleme ve denetim yetkisi bulunmaktadır. Başlıca yükümlülükler aşağıdadır.

- Ek-C ve Faaliyet Belgesi Kontrolü (Madde 7/1): Banka, SMMM/YMM ile firma tarafından onaylanan formu alıp saklar; kendi nezdindeki döviz varlıklarının forma doğru yansıtıldığını ve oran hesabını kontrol eder. Ekinde meslek mensubunun oda çalışanlar listesine kayıtlı olduğunu gösteren Faaliyet Belgesi bulunmalıdır. Belgenin aslı ibraz edildikten sonraki üç ayda aynı meslek mensubunca düzenlenen diğer formlar için bu ibraz yeterlidir. Banka karekod veya meslek kuruluşunun diğer doğrulama imkanlarıyla belgeyi doğrular.

- Yurt Dışı Kaynak ve Yurt İçi Transfer (Madde 7/2): Yurt içindeki bankadan gelen döviz transferinde, transferi yapan bankadan bedelin yurt dışından geldiğini gösteren SWIFT mesajı; mal ihracatı bakımından ayrıca İhracat Genelgesinin 8/7. maddesindeki belgeler firma tarafından aracı bankaya tevsik edilir. Banka gerekli diğer bilgi ve belgeleri de isteyebilir. Yurt dışı kaynak tevsik edilmezse destek talebi kabul edilmez.

- **İhracat Bedelinin Hesap Bakiyesinde Korunması Şartı (Madde 7/3 -ÖNEMLİ):** İhracat bedelinin firma hesabına geldiği tarih ile destek talep tarihi arasında, firma hesap bakiyesinin GELEN İHRACAT BEDELİNİN ALTINA DÜŞMEDİĞİ banka tarafından tespit edilmelidir. Bakiye harcanıp sonradan başka dövizle tamamlanmışsa DESTEK VERİLMEZ.

- GB ve Serbest Bölge İşlem Formunda Banka Teyidi (Madde 7/6): İşleme aracılık eden banka, gümrük beyannamesinin 28. hanesinde veya Serbest Bölge İşlem Formunun 10. hanesinde kayıtlı bankadan farklıysa, ilgili satış bedelinin daha önce TCMB'ye satılmadığına ilişkin teyidi kayıtlı bankadan almadan destek kapsamında döviz satışı yapamaz. Efektif mal ihracatı bedellerindeki Madde 5/8'in yalnızca GB'nin 28. hanesindeki bankayla işlem yapılması şartı ayrıca uygulanır.

- **Operasyonel Hatalar ve Düzeltme Süresi (Madde 7/9):** Bankadan kaynaklanan operasyonel hataların düzeltilmesi için hatanın İŞLEM TARİHİNDEN İTİBAREN EN GEÇ 5 İŞ GÜNÜ İÇİNDE tespit edilip tevsik edilmesi şarttır. FİRMALARDAN KAYNAKLANAN HATALAR YÖNÜNDEN DÜZELTME KABUL EDİLMEZ.

- İşlemin Gerçekliğinin Tespiti (Madde 7/4-5): Banka, aracılı ihracatta taraflar arasında ihracata ilişkin tedarik/imalat ilişkisini; hizmet ihracatında faturadaki hizmetin firma tarafından yurt dışındaki alıcıya sunulduğunu ilave kontroller ve belgelerle tespit eder. Tespit yapılamazsa destek kapsamında döviz satışı gerçekleştirilmez.

- Bildirim Saatleri (Madde 7/10-11): Bankaların TCMB'ye elektronik bildirimleri tam iş günlerinde 16.00'ya, yarım iş günlerinde 12.30'a kadar yapılır. Sonraki işlemlerin bildirimleri izleyen iş günü iletilir. Firma, bankasının müşteri işlemleri için belirlediği son başvuru saatini ayrıca öğrenmelidir.

- TCMB İncelemesi (Madde 9): İstenen bilgi ve belgeleri sunmayan firmanın destek talepleri, belgeler sunulup inceleme tamamlanana kadar kabul edilmez. Bankanın inceleme yapmış olması sonraki TCMB denetimini ve bankanın sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. İnceleme sonunda usulsüzlük tespiti yoksa sonuçlanma tarihinden itibaren talepler kabul edilir; tespit varsa Madde 8/1-2 uygulanır.

- Banka Hataları ve Şüpheli İşlemler (Madde 7/7-8 ve 8/5): Banka, uygunluk kontrollerini yapar; ihlalleri ve şüpheli işlemleri TCMB'ye bildirir. Banka kaynaklı hata veya bildirim farkı nedeniyle fazla aktarılan tutarlara, ilgili dönemdeki politika faizi üzerinden aktarım süresi kadar faiz uygulanır.

6. GERÇEĞE AYKIRI BEYAN, USULSÜZLÜK VE YAPTIRIMLAR (MADDE 8)

Firmaların usulsüz, amaca veya gerçeğe aykırı bilgi ve belge sunarak döviz dönüşüm desteğinden faydalandığının tespiti halinde ağır mali ve idari yaptırımlar uygulanır.

6.1. Haksız Alınan Desteğin Geri Alınması

Madde 8/1 uyarınca usulsüz, amaca aykırı veya gerçeğe aykırı bilgi ve belgeyle yararlanılan destek geri alınır. Geri alma hesabında tespit gününün saat 11.00 TCMB döviz alış kuru ile destek ödemesinde kullanılan dönüşüm kurundan yüksek olan esas alınır. Hesaplanan tutara, döviz satış tarihinden tespit tarihine kadar geçen süre için tespit tarihinde geçerli TCMB'nin ilan ettiği en yüksek gecelik borç verme faiz oranıyla hesaplanacak faiz ve doğacak BSMV eklenir. Faiz hesabında yıl 365 gündür. Toplam tutar aracı banka tarafından firmadan tahsil edilerek TCMB'ye aktarılır.

Hesaplama tutar ayrımı

Geri alma işleminin konusu ödenen destektir. TCMB'ye satılan döviz tutarı ile Ek-A'da ayrı gösterilen desteğin döviz karşılığı birbirine karıştırılmamalıdır. Kur uygulaması, destek tutarının döviz karşılığı ve faiz hesabı işlem bazında aracı banka üzerinden teyit edilmelidir.

6.2. Yasaklama Süreleri ve Kontrol İlişkili Firmalara Etkisi (Madde 8/2-8 ve Ek-B1)

- Kısıtlamanın Başlangıcı ve Süresi (Madde 8/2): Tespit tarihinden itibaren firmanın döviz dönüşüm desteği talepleri ile TCMB kaynaklı kredi başvuruları ve kullanım talepleri kabul edilmez. Madde 8/1 uyarınca hesaplanan tutarın firma tarafından aracı bankaya ödendiği tarihten itibaren, ilk tespitte bir yıl, sonraki tespitlerde üç yıl boyunca bu talepler kabul edilmez.

- **Kontrol İlişkili Firmaların Engellenmesi (Madde 8/4):** Haksız tutar firmadan tahsil edilinceye kadar geçen süre boyunca;

a) İlgili firmanın kontrol ettiği firmaların,

b) İlgili firmayı kontrol eden firmaların,

c) İlgili firmayı kontrol eden gerçek ve tüzel kişilerin kontrol ettiği DİĞER TÜM FİRMALARIN da destek ve TCMB kredisi başvuruları DURDURULUR. (Kontrol ilişkisi Madde 3/ğ'deki tanıma göre belirlenir; firma bu ilişkileri Ek-B1'de beyan eder, aracı bankalar tespit ettikleri firmaları TCMB'ye bildirir.).

- 100.000 TL'yi Aşmayan Desteklerde İstisna (Madde 8/8): Tespitler kapsamında yararlanılan toplam destek tutarı 100.000 TL'yi aşmıyorsa, Madde 8/1 uyarınca hesaplanan tutarın aracı bankaya ödenmesi şartıyla Madde 8/2'deki süre kısıtları uygulanmaz. Bu istisna iade yükümlülüğünü kaldırmaz; TCMB'nin Madde 8/7'deki yetkisi saklıdır.

- Suç Duyurusu (Madde 8/2): İlgili kişiler hakkında suç duyurusunda bulunulmasına TCMB tarafından karar verilir.

- Bağlantılı Tespitler (Madde 8/3): TCMB'nin birbiriyle bağlantılı değerlendirdiği tespitler, sürelerin uygulanması bakımından tek tespit sayılır.

- TCMB'nin Özel Karar Yetkisi (Madde 8/7): Tespitin niteliği, kapsamı, tekrarı ve inceleme, soruşturma veya davada ortaya çıkan hususlar birlikte değerlendirilerek, Madde 8/2 ve 8/8'deki süre ve tutardan bağımsız biçimde destek ve TCMB kaynaklı kredi başvuruları ile kullanım taleplerinin kabul edilmemesine karar verilir.

- Tahsil ve Aktarım (Madde 8/6): Hesaplanan tutarın firmadan tahsil edilerek TCMB'ye ödenmesinden banka sorumludur. TCMB'nin talebinden itibaren bir ay içinde aktarılmayan tutarlar bankanın TCMB nezdindeki hesaplarından resen tahsil edilir.

6.3. Usulsüzlük Dışındaki İadeler ve İhracatın İptali

İhracat firmanın kastı veya kusuru olmaksızın iptal olsa dahi, iptal edilen ihracat bedeline ilişkin destek TCMB'ye iade edilir (Madde 10/5). Madde 8/1 dışındaki bir nedenle iade gerekiyorsa iade süreci başlatılır. Firmanın iade etmemesi halinde Madde 8/6 uygulanır ve ilgili destek tahsil edilinceye kadar firmanın yeni destek talepleri kabul edilmez (Madde 10/2). Usulsüzlük dışındaki her iade sebebi kendiliğinden Madde 8/2'deki bir veya üç yıllık yasağın uygulanacağı anlamına gelmez.

7. BİLDİRİM EKLERİ VE FORMLAR

Uygulama Talimatı ekinde yer alan standart formlar ve kullanım amaçları aşağıda özetlenmiştir:

- **Ek-A:** Aracı bankanın TCMB'ye ilettiği döviz dönüşüm desteği bildirimidir. Her döviz cinsi için ayrı düzenlenir. Satılan döviz tutarı, destek döviz tutarı ve destek TL tutarı ayrı alanlarda gösterilir. Bildirimlerde Madde 7/10-11'deki süreler uygulanır.

- **EK: B VE EK-B1** — Döviz Dönüşüm Desteği Talep Formu ve Kontrol İlişkisi Listesi: Firma tarafından aracı bankaya sunulan, destek şartlarının kabul edildiğini ve firma kontrol ilişkilerini (A, B, C türü ortaklıklar) beyan eden temel talep formudur.

Ek-B ve Ek-B1'deki beyanlar: Firma, geri alınması gereken tutarın ayrıca talimat veya onay alınmadan banka nezdindeki hesaplarından tahsiline muvafakat eder. Kontrol ilişkisi bilgilerinin tam ve güncel olması, değişikliklerin bankaya bildirilmesi gerekir.

- **Ek-C:** SMMM/YMM tarafından hazırlanıp onaylanan ve firma yetkililerince imzalanan Döviz Pozisyonu Bildirim Formudur. Hazır döviz varlıkları 1.1 + 1.2 + 1.3- 1.4 + 1.5 + 1.6 + 1.8 kalemlerinden oluşur. Form belge tarihinden itibaren 15 gün geçerlidir.

- **EK: D** — ETGB Kapsamında Döviz Satışına İlişkin Beyanname: Mikro ihracat yapan firmaların 3 ay boyunca tek bir banka ile çalışacağını taahhüt ettiği beynamedir.

- **EK: E** — Aracılı İhracat Kapsamında Tedarikçiye Ödeme Beyannamesi: Aracı ihracatçı ve tedarikçi/imalatçı tarafından ortaklaşa imzalanan, desteğin doğrudan tedarikçi hesabına ödenmesini sağlayan beynamedir.

8. MÜKELLEFLER İÇİN ÖNERİLER

1 Ekim 2026 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren bu yeni dönemde, firmaların haksız duruma düşmemesi ve yaptırımlarla karşılaşmaması için şu adımları derhal atması önerilmektedir:

1. Bilanço ve Hazır Döviz Varlıkları Taraması: SMMM/YMM ile birlikte, Ek-C kapsamında hesaplamaya dahil edilen hazır döviz ve altın varlıklarının bildirim düzenleme tarihindeki tutarları ile Gelir İdaresi Başkanlığına verilen en güncel yıllık beyannamedeki yıl sonu bilanço aktif toplamı ve aynı beyannamedeki yıllık net satış hasılatı esas alınarak döviz pozisyonu oranının %10'u aşıp aşmadığı kontrol edilmelidir. TL karşılıkları hesaplanırken döviz için içinde bulunulan yılın ilk iş günü TCMB tarafından ilan edilen döviz alış kurları, altın için aynı gün Borsa İstanbul tarafından ilan edilen altın fiyatları kullanılmalıdır.

2. Firma Satış Limiti Sorgulaması: TCMB tarafından hesaplanan firma satış limiti ve ilgili limit kullanım döneminde gerçekleştirilen satışlar dikkate alınarak, yapılacak işlemin kalan kullanılabilir limit içinde olup olmadığı aracı banka üzerinden kontrol edilmelidir.

3. İhracat Bedeli Bakiyesi Koruma Disiplini: İhracat bedelinin firma hesabına geldiği tarih ile döviz dönüşüm desteğinden yararlanma talebinde bulunulan tarih arasında, hesap bakiyesinin gelen ihracat bedelinin altına düşmediğinin ve bakiyenin ihracat bedeli olmayan dövizlerle müsait hale getirilmediğinin aracı bankaca tespit edilebilmesi sağlanmalıdır. Bu tespitin yapılamaması halinde destek kapsamında döviz satışı gerçekleştirilemez.

4. Aracılı İhracat Belgelerinin Kontrolü: Peşin ihracat bedeli olmayan dövizlerin, aracı ihracatçı tarafından yurda getirilerek tedarikçi/imalatçı adına satılması veya İhracat Genelgesine uygun olarak tedarikçi/imalatçı hesabına gelerek satılması halinde; tarafların müştereken imzaladığı Ek-E Beyannamesi, aracılı ihracat sözleşmesi, tedarikçi/imalatçı unvanının kayıtlı olduğu ilgili gümrük beyannameleri ve bu beyannameler kapsamındaki tedarikçi/imalata ilişkin ihraç kayıtlı mal faturaları aracı bankaya ibraz edilmelidir. Taraflar arasındaki tedarik/imalat ilişkisinin aracı bankaca tespit edilememesi halinde destek kapsamında döviz satışı gerçekleştirilemez.

5. Reeskont Kredisi Kontrolü: Kullanılan kredilerin, İhracat ve Döviz Kazandırıcı Hizmetler Reeskont Kredisi Uygulama Talimatı veya İhracat ve Döviz Kazandırıcı Hizmetler Reeskont Finansmanı Uygulama Talimatının Ek-4 üncü maddeleri kapsamında olup olmadığı krediyi kullandıran bankadan teyit edilmelidir. Bu kapsamdaki kredileri kullanan firmalara kredi vadesi boyunca döviz dönüşüm desteği sağlanmaz.

6. Peşin İhracat Takibi: Peşin ihracat bedeli dövizlerin TCMB'ye satışı sırasında, gümrük beyannamesi bilgisi bildirilmeden önce Ek-B talep formuyla destek başvurusu yapılmalıdır. Satışı takip eden altı ay içinde, en az TCMB'ye satılan döviz tutarında ve ödeme şekli "Peşin Ödeme" olan gümrük beyannamesi bilgisi ile Döviz Pozisyonu Bildirim Formu aracı bankaya bildirilmelidir. Formun 15 günlük geçerlilik süresi ve %10 döviz pozisyonu oranı sınırı gözetilmelidir. Döviz satışından sonra destekten yararlanılamaması veya desteğin iadesi halinde, işlem nedeniyle firma satış limitinden veya azami destek tutarından düşülen tutarlar ilgili limitlere yeniden eklenmez.

7. İade ve İnceleme Takibi: İhracatın firmanın kastı veya kusuru olmaksızın iptal olması halinde dahi, iptal edilen ihracat bedeline ilişkin döviz dönüşüm desteği TCMB'ye iade edilmelidir. TCMB tarafından talep edilen bilgi ve belgeler, talep doğrultusunda aracı bankaya veya TCMB'ye sunulmalı; Ek-B1 kapsamında beyan edilen kontrol ilişkisi bilgilerindeki değişiklikler aracı bankaya bildirilmelidir.

[İlgili talimata bağlantı yardımı ile ulaşabilirsiniz.](#)

Sirkülerimiz bilgilendirme amaçlıdır. Sirküler içeriklerinde tarafınızca tereddüt edilen hususlar mevcut ise, işlem gerçekleştirmeden önce tarafımıza bilgi verilmesini danışılmasını rica ederiz. Sirkülerlerimizdeki açıklamalar dayanak gösterilmek suretiyle yapılacak işlemler sonucunda doğacak zararlardan tarafımızın sorumlu olmayacağını hatırlatmak isteriz.

Soru, görüş, eleştiri ve önerilerinizi info@okcunymm.com // suleyman@okcunymm.com adresine gönderebilirsiniz.